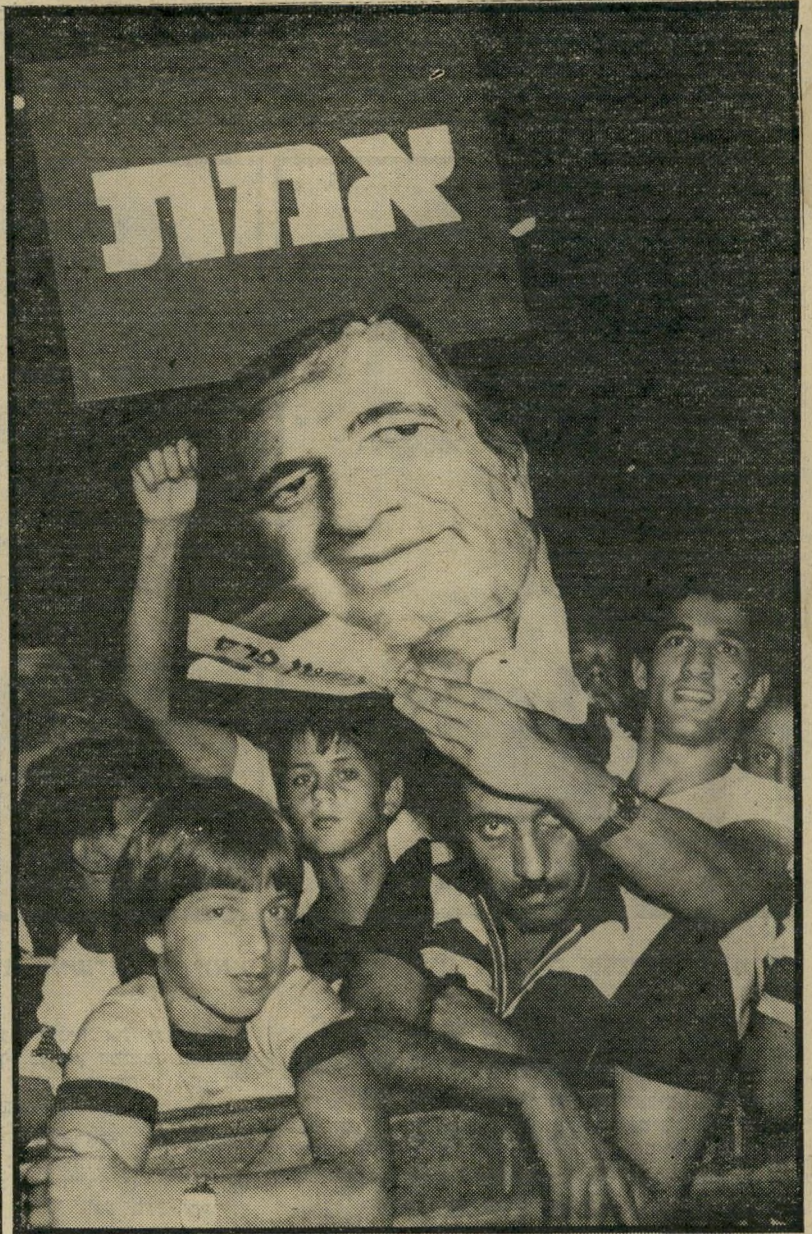

אוהדי פרס מיניפים את כרזות המערך באסיפה בפתח-תיקוה. אוהדי בגין מיניפים את כרזות הליכוד בכיכר מלכ"י ישראל

הכפיל השחור

שחיכה לה — את הפתיחה האירואית
לנאום התשובה שלו למחרת היום.

● רימון בין שני לבבות

דבריו של בגין היו תרגיל קלאסי באמנות הדמגוגיה — שיעור ללימוד בבית-ספר לתורת-הנאום. אך הם היו הרבה יותר מזה. הסרט שצולם באותם רגעים ראוי לעיון חוזר בכל מוסד המבקש להבין את ישראל החדשה.

תהילה העמיד בגין פנים כאילו לא שמע מעולם את המילה "צ'חצ'חים". בתנועה הפגנתית של פיסת-נייר, וכאילו קרא את המילה ממנה, כשכל פניו אומרות סלידה. אחרי-כך גינה את הטענה היומרתית, כאילו כל הגבורה היא נחלת חברי-המערך (קרי: האשכנזים). ושלכל אנשי הליכוד (קרי: בני עדות-המזרח) אין חלק בה.

הקהל הריע כאשר בגין היה זקוק לתרועה, צעק "בוז!" כשדבריו של בגין התייחסו למערך. תגובות אלה, אחרי כל מישפט שיצא מפי הנאום, הפכו את הקהל והנאום לגוף אחד.

בגין שתק במשך כמה שניות. הקהל ידע כי הנה יבוא העיקר. הוא עצר את נשימתו הקולקטיבית. בגין סיפר על שני אנשי המחלוקת, מאיר פיינשטיין

יות של מנהיגי המערך עם הקהל הזה. שימי עזון פרס וחבריו עמדו מולו כחוסרי-אונים, מבלי להבין מה מקורם של גלי-השינאה, שאיימו להציפם.

כמו מיטונרים שתעו בארץ זרה, ושנתקלו בשבטים זרים ועוינים מבלי להבין את שפתם, הם ניסו את הכל: לפייס, להתרגו, להחניף, לאיים, לשבח, לקלל. "חומייניסטים!" צעק פרס בפתח-תיקוה. "נדפוק אתכם כמו שדפקנו את הערבים!" קרא מוטה גור בירושלים. **כאן, בתל-אביב, בין המוני "ישראל היפה", הרגישו ראשי-המערך סוף-סוף שהם בכית. הם דיברו על "שתי תרבויות" — זו שלהם וזו של האשכנזים. ההסבר היחיד שמצאו לתעוזה מה המטרידה היה ש"האשכנזים" הוסת עלי-ידי הדמוגוגיה שלוחת-ההרסן של מנחם בגין.**

הקשר המאגי הזה בין בגין ובין עדות-המזרח, שהם לא יכלו להבינו, מילא אותם ברגשות של זעם, קינאה ובוז.

כל אלה מצאו את ביטויים כאשר השמיע הכדרן דודו טופר, בתחילת העצרת, את האימרה המפורסמת על ה"צ'חצ'חים", התומכים בליכוד, ושהיו רק שין-גימלים בצבא — בעוד שכאן, בעצרת המערך, נמצאת כל ישראל היפה. גיבורי-המלחמה, אנשי היחידות המובחרות.

הקהל הריע מתוך הודה גמורה. טופר ביטא בדיוק את אשר הצטבר בליבם.

הוא גם נתן למנחם בגין את הרפדיקה

מנחם בגין היה "במיטבו". המוניאדם הצטופפו לפניו בכיכר מלכ"י ישראל בתל-אביב. הוא ניגן עליהם כשם שסולן-ירטאוו מנגן על קלידי פסנתרו, הלבנים והשחורים.

היה זה הערב האחרון של תעמולת-הבחירות לכנסת העשירית. ערב לפני כן, באותו המקום עצמו, דיברו מנהיגי המערך אל המון אחר. הם דיברו בשפתם, אמרו את אשר בפייהם, מי בעברית פשוטה ומשובשת, כמו שימעון פרס ויצחק רבין, מי בעברית עשירה וספרותית, כמו עמוס עוז. אך איש מהם לא הסעיר את רגשות הציבור שלפניו, לא הפך את רבבות הגברים והנשים למיפלצת אחת, המגיבה בקול אחד. איש מהם לא היה מסוגל להגיע אל הלא-מודע הקולקטיבי, ההופך המונים להמון.

זאת עשה בגין.

לא רק הנאומים בשני הערבים היו שונים, אלא גם שומעי-הנאומים. בערב של המערך מלאה הכיכר אנשי קיבוצים ובני השכבות העליונות של הערים. צבעי-העור היה בהיר, ורבו העיניים הכחולות. הקהל היה שייך לשכבות המכוננות בסיקרידע-הקהל, בעדינות רבה, "יוצאי אירופה ואמריקה, משכילים ובעלי-הכנסה גבוהה" ובפי עצמם: "ארץ-ישראל היפה".

בערב של הליכוד שלטו בכיכר צבעי-העור השחום והעיניים החומות. הלשון הסקרים: "יוצאי אפריקה ואסיה, בעלי השכלה נמוכה ומעטי-הכנסה". במהלך מערכת-הבחירות היו כמה היתקלויות